

Rammesak 2025 – formannskapet

11. juni 2024

Vedtak

Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til grunn følgende styringssignaler om prioritering og oppdrag i arbeidet med handlings- og økonomiplan for 2025-2028.

1. De finansielle handlingsreglene fastsatt i kommunens økonomireglement videreføres.
2. Netto driftsresultat skal i løpet av den kommende planperioden være på minst 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.
3. Investeringsrammer til oppgradering og fornyelse videreføres med 400 millioner kroner per år.
4. Nivået på rammebevilgningen til vann og avløp vurderes i lys av vedlikeholdsetterslepet inn mot handlings- og økonomiplan 2025-2028.
5. Drammen Eiendom KF bes fram mot handlings- og økonomiplan 2025-2028 vurdere ytterligere potensial for salg av eiendom.
6. Beregning av demografiutgifter for 2025, gjøres i samsvar med tiltak 34 i saken knyttet til økonomisk bærekraft.
7. Utgifter til husleie og kjøp av renhold fra Drammen Eiendom KF tilbakeføres fra sentralt ansvar til programområdene (virksomhetene) fra og med budsjettåret 2025.

Demografi

Alders- gruppe	2024		2025		2026		2027		2028
	01.01	01.07	01.01	01.07	01.01	01.07	01.01	01.07	01.01
0-1 år	1904	1920	1936	1933	1929	1934	1939	1948	1956
2-5 år	4 217	4 165	4 112	4 098	4 083	4 108	4 132	4 102	4 072
6-15 år	12 024	11 934	11 843	11 752	11 661	11 582	11 503	11 457	11 410
16-22 år	8 785	8 810	8 834	8 879	8 923	8 895	8 867	8 872	8 877
23-66 år	60 474	60 601	60 728	60 810	60 891	61 012	61 132	61 246	61 360
67-79 år	12 238	12 242	12 245	12 228	12 210	12 166	12 122	12 139	12 155
80-89 år	4 051	4 213	4 375	4 560	4 745	4 954	5 162	5 317	5 472
90 år +	794	798	801	804	807	818	829	851	873
Sum	104 487	104 681	104 874	105 062	105 249	105 468	105 686	105 931	106 175

- Baserer seg på prognoser fra SSB, samt tatt høyde for 100 ekstra innbyggere grunnet innvandring og familiegjenforening
- 0-5 år prognostiseres det med en nedgang på 93 barn i 2028 sammenlignet med starten av 2024
- Aldersgruppen 6-15 år, er estimert å være 614 personer færre i 2028 kontra januar 2024
- Frem mot 2028 øker aldersgruppen over 80 år med 1 500 personer
- I gjennomsnitt er det ca 650 personer flere per år i perioden sammenlignet med gjeldene HØP

Sentrale inntekter

- Merinntekter som følge av nytt inntektssystem og økte frie inntekter – anslagsvis 90 millioner kroner i « friske midler» i 2025
 - Anslagene presentert tidligere er basert på eldre kriteriedata, så endelig virkning vil avvike noe fra dette
- Økt utbytte - spesielt i 2025 - men vil gjelde hele perioden. I hovedsak kommer merinntektene fra Å Energi AS og Vardar AS:
 - Merinntekt 103 millioner kroner i 2025 – deretter merinntekt 26 millioner kroner/år
- Noe høyere inntekter fra integreringstilskudd og tilskudd enslige mindreårige flyktninger sammenlignet med gjeldene HØP. Årsaken er at det har vært bosatt flere enn forutsatt, samt flere familiegjenforeninger:
 - Merinntekt 35 millioner kroner i 2025 – 31 millioner kroner i 2026 – 22 millioner kroner i 2027

Sentrale utgifter og finans

- Økte demografikostnader på rundt 25-30 millioner kroner sammenlignet med gjeldende HØP.
- Programområdene har fortsatt for høy fart og det er anslått et merforbruk på 70-80 millioner kroner i 1. tertialrapport 2024.
- Pensjonskostnader og midler til bemanning i barnehager på anslagsvis 9 millioner kroner
- Avsetning oppfølging ekstra bosetting av flyktninger i 2024 (125-58 personer) om lag 16 millioner kroner i 2025, ref. økt inntekt fra integreringstilskudd
- Rentebane ser ut til å ligge på 4,5 % som budsjettert, med mindre avvik. Ca 12 millioner kroner mer i rentekostnader

Sammendrag drift

- Vekst i frie inntekter dekker ekstra utgifter knyttet til demografi, samt anslått merforbruk i programområdene.
- Til tross for økte inntekter vil ikke det økonomiske handlingsrommet bli bedre
- Høyere utbytte kan være med på å øke handlingsrommet, men dette er usikre inntekter som kan svinge mye fra år til år.
- Drammen kommune trenger fortsatt å gjennomføre omstilling for å sikre en bærekraftig økonomi
 - Spesielt høyt utbytte fra Å Energi AS i 2025 kan gi et ekstra handlingsrom dette året.
 - Handlingsrommet i 2025 avhenger også av i hvilken grad programområdene klarer å redusere merforbruket i 2024

Investeringsbudsjett 2025-2028

Investeringsramme på 900 millioner per. år iht. vedtak fra kommunestyret høsten 2020

- 300 millioner til større enkeltprosjekter
 - 400 millioner til rammebevilgninger for oppgradering og fornyelse av kommunens aktiva
 - 200 millioner til vann og avløp
-
- Faktiske investeringsrammer vedtatt budsjett 2022, 2023 og 2024

Beløp i millioner kroner	2022	2023	2024
Større enkeltprosjekter	528	633	607
Rammebevilgninger	449	435	466
Vann og avløp	200	200	220

Rammebevilgninger

Bevilgninger knyttet til rammebevilgninger (400 millioner) og vann og avløp (200 millioner) har vært uendret siden 2020. På grunn av årlig prisvekst har dette medført at den reelle verdien er svekket med om lag 100 millioner.

- Kommunedirektøren foreslår at rammebevilgningen på 400 millioner holdes på dagens nivå i perioden, og dermed ikke indeksreguleres.
- Det har bygget seg opp et vedlikeholdsetterslep innen vann og avløp, og beregninger tilsier at rammen burde mer enn dobles. Dette vurderes inn mot HØP 2025-2028, og er ikke innarbeidet i oppdatert budsjett.
 - Vann og avløpsbudsjettet er gebyrfinansiert og finansieres av økt gebyr. Gebyrene innbetales etterskuddsvis, slik at kommunen benytter lån til å finansiere likviditetsgapet. Dette medfører finanskostnader for driftsregnskapet.

Konsekvenser for driftsbudsjettet

I lys av den krevende økonomiske situasjonen kommunen står ovenfor så vil en reduksjon i investeringer gi besparelser på driftsregnskapet.

- Fra sak 23/47260-26 om økonomisk bærekraft er det beskrevet i tiltak 35:
 - «For hver 100 millioner kroner i investeringsbudsjettet vil driftsregnskapet bli belastet med 7-8 millioner kroner årlig (avhengig av rentenivå og avskrivningstid), men det å ikke investere i de rette prosjektene kan også gi økte kostnader. Frem mot Handlings- og økonomiplanen 2025-2028 vil kommunedirektøren vurdere om det er mulig å skyve på investeringer og/eller nedskalere noen av de vedtatte investeringene for å få et lite pusterom.

Oppdaterte kostnadsanslag store investeringsprosjekter

Etter at HØP 2024-2027 ble vedtatt i desember har nye prognoser gjort det nødvendig å oppdatere enkelte prosjekter, både i beløp og periodisering.

Opprinnelig anslag (beløp i mill. kr.)	2025	2026	2027	2028	Sum
Veiavangen skole	245	111	52		408
Bybru	320	100			420
Utbedring av støttemurer langs Drammenselva	8				8
Nytt avløpsrenseanlegg med inntaksledninger	11	30	119	330	490
Transportsystem til regionalt renseanlegg	20	35	115	315	485
Helleristningen omsorgsboliger (HDO)	84	95	16	0	195
Sum opprinnelig anslag	688	371	302	645	1811

Oppdatert anslag (beløp i mill. kr.)	2025	2026	2027	2028	Sum
Veiavangen skole	57	190	161		408
Bybru	333	118			451
Utbedring av støttemurer langs Drammenselva	38				38
Nytt avløpsrenseanlegg med inntaksledninger	16	30	119	330	495
Transportsystem til regionalt renseanlegg	25	35	115	315	490
Helleristningen omsorgsboliger (HDO)	0	0	0	0	0
Sum oppdatert anslag	469	373	395	645	1882

Endring mot HØP 2024-2027	-219	2	93	0	-71
----------------------------------	-------------	----------	-----------	----------	------------

**DRAMMEN
KOMMUNE**
- et godt sted å leve